

Dei, videlicet sapiens, aut justus, quia talium prædicationum est incapax ratione dicta.

XVIII. Ad tertium respondetur juxta doctrinam quartæ conclusionis. Quando enim prædicata dicunt aliquam appellationem formalem, aut virtuales naturæ humanæ convenientem, non possunt dici de Deo, aut de Christo, sine reduplicatione naturæ humanæ, et talis est illa prædicatio mutabilis, quæ cum applicetur supposito divino in illa propositione: Christus est mirabilis, falsa redditur.

XIX. Ad quartum respondetur negando antecedens; ad probationem autem dico disparem esse rationem harum propositionum: Deus est mortuus, et Deus mutatur, aut est mutabilis, ratione diversi modi significandi terminorum, qui ponuntur a parte prædicati; illud enim prædicatum mortuus, denotat mutationem factam in natura humana secundum quam Deus amisit vitam hominis, et ideo verificari potest de Deo homine; aliud autem prædicatum mutatus, ratione suæ significationis denotat mutationem factam in supposito divino, cui applicatur in hac propositione: Deus est mutatus, atque adeo est falsa.

XX. Ad quintum jam diximus in quinta conclusione, quod contradictoria non possunt prædicari de Christo, bene tamen opposita privative, atque hæc propositio est vera: Deus est mortuus, hæc vero falsa: Deus est non vivens, quia ly non vivens, negat omnem vitam, tam divinam, quam humanam, ut ibi late diximus. Ille autem prædicata, videlicet corporeum, et incorporeum ex doctrina S. Thomæ in articulo octavo hujus quæstionis, solutione ad secundum non debent dici de Christo sine determinatione ratione ambiguitatis, suppositis erroribus hæreticorum: quare quando dicitur: Christus est

incorporeus, quamvis non habere corpus conveniat illi ratione divinitatis, debet distingui, scilicet ratione deitatis, ne conveniamus cum hæreticis Manichæis asserentibus, quod Christus non habet verum corpus. Et similiter quamvis esse corporeum conveniat Christo ratione humanitatis, quando dicitur: Christus est corporeus, etiam debet distingui, scilicet ratione humanitatis, ne in modo loquendi conveniamus cum aliis hæreticis asserentibus Deum in se corporeum esse.

ARTICULUS V.

Utrum ea, quæ conveniunt Filio hominis possint prædicari de divina natura; et de humana ea quæ conveniunt Filio Dei?

I. Prima conclusio: In Christo, quæ sunt unius naturæ, non possunt de altera prædicari, ut in abstracto significantur.

II. Secunda conclusio: Nomina concreta, quæ ad utramque naturam pertinent, indifferenter possunt prædicari de nominibus concretis, sive nomen de quo dicuntur utramque naturam significet ut nomen Christus, sive solam naturam humanam ut Jesus, vel Filius Dei; suppositis his, quæ præcedenti articulo diximus de communicatione idiomatum, solum restat in præsentibus inquirere de veritate primæ conclusionis: nam quidquid circa secundam occurrere potest, ex supra dictis planum erit. Sit ergo

DUBIUM UNICUM,

UTRUM EA, QUÆ SUNT UNIUS NATURÆ POSSINT PRÆDICARI DE ALTERA IN ABSTRACTO?

III. Pars affirmativa probatur. Primo, ex multis sanctis patribus, præ-

cipue ex S. Augustino libro de fide ad Petrum, cap. II, et ex sexta Synodo generali actione XI, et ex decretis Martini I, canone V, et ex D. Gregorio Nazianzeno oratione XLII. Qui sancti patres asserunt hanc propositionem: Deitas, aut: Essentia divina est incarnata, est concepta ex Virgine, aut: Nata; ergo eadem ratione dici poterit: Deitas est homo, aut: Deitas est mortua.

IV. Secundo arguitur: Nam hæc propositio est vera: Christus est humanitas, et divinitas simul sumptæ; ergo illa abstracta prædicari possunt de concretis. Consequentia est nota, et antecedens probatur, quia Christus est Persona composita ex duabus illis naturis; sed omne compositum est suæ partes simul sumptæ; ergo illa propositio erit vera: Christus est humanitas, et divinitas simul sumptæ.

V. Tertio, hæc est vera: Christus est deitas; ergo abstracta prædicari possunt. Consequentia probatur, quia bene sequitur: Filius Dei est deitas, sed: Filius Dei est Filius hominis; ergo Filius hominis est deitas, et consequenter sua æquivalens etiam vera: Homo est deitas.

VI. Prima conclusio: Natura divina nequit prædicari de natura humana in abstracto, nec e converso, ita ut dicatur: Humanitas est deitas, aut: Divinitas est humanitas. Hæc conclusio est de fide, et aperte probatur, quia in mysterio incarnationis simul cum unitate Personæ remanet distinctio naturarum, absque conclusione, aut permixtione, ut late probavit de fide S. Thomas supra quæst. II, art. I; sed in illis propositionibus formaliter importatur confusio, permixtio, et indistinctio naturarum, cum ex S. Thoma in corpore hujus articuli habeamus, quod non potest aliquid prædicatum dici de subjecto, nisi sit idem cum illo; ergo secundum fidem pro-

positiones illæ, in quibus divinitas de humanitate prædicatur, aut e converso, falsæ erunt.

VII. Secunda conclusio: De divinitate in abstracto nequit prædicari homo, aut ejus proprietates; atque adeo istæ sunt falsæ: Divinitas est passibilis, aut: Mortalis. Probatur conclusio, quia istæ prædicationes etiam denotant indistinctionem naturarum inter se, cujus oppositum catholica fides docet; ergo sunt falsæ. Ex his conclusionibus sequitur etiam istam propositionem esse falsam: Humanitas est Deus, aut: Humanitas est immortalis, aut: Æterna, atque eodem modo ac suppositas repugnare fidei, commune est inter theologos.

VIII. Solum superest difficultas inter ipsos circa hanc propositionem: Homo est deitas, seu divinitas, nam quamvis in vero sensu concedatur a multis, præcipue a magistro Medina hic regula tertia, tamen est dissensio, an solum sit vera in sensu identico; an vero etiam in sensu formali. Pro luce tamen hujus advertendum est, quod hæc differentia inter subjectum, et prædicatum in propositionibus, quod prædicatum dicit formam subjecti, et importat illam, quia afficit subjectum; at subjectum habet se ut materia respectu prædicati: ex quo oritur, quod proprium sit subjecti supponere pro materiali, et proprium sit prædicati supponere pro formali.

IX. Deinde considerandum est, quod etiam subjectum aliquando supponit pro significato formali, quandoque vero pro materiali tantum, ut patet in his propositionibus, quando enim dicimus: Album currit, ly album non supponit pro formali, sed solum pro materiali, cujus ratione convenit cursu. Quando vero dicimus: Album est disgregativum visus, ly album non supponit solum pro materiali, sed principa-

lius pro formali, ratione cuius habet disgregare visum.

X. Dico igitur in nostro casu, quod in hac propositione: Homo est deitas, quamvis ly homo de formali significet humanitatem, tamen de materiali significat suppositum divinum, et supponit pro illo, secundum quam considerationem vere, et formaliter prædicabitur deitas de illo; facit enim hunc sensum: Verbum, aut suppositum divinum est deitas; quia tamen communiter accipitur subjectum illud homo, quatenus formaliter importat humanitatem in concreto, dicendum videtur, quod talis propositio sit vera solum in sensu identico, et sic explicanda erit: Homo est suppositum divinum, et illud: Est deitas, aut: Res quæ est homo de materiali, est res, quæ est deitas.

XI. Ex dictis apertum manet multas esse prædicationes, quæ dici possunt de Christo, non possunt affirmari de Filio Dei, nam de Christo affirmat fides, quod est: Persona composita ex duabus, et in duabus naturis: hæc autem non est propria, neque vera: Verbum Dei, aut Filius Dei est persona composita: et tota diversitas ortum habet ex diverso modo significandi terminorum, et similiter supponendi, quam quidem optime explicuit S. Thomas hic in corpore articuli, ubi ait, quod Christus importat divinitatem, et humanitatem, et non interest ex qua Christus substantia nominatur; atque adeo vere, et proprie prædicatur de illo, quod sit persona composita. At hoc nomen Verbum aut Filius Dei solum dicit formaliter divinitatem in supposito, et ideo de illo affirmari nequit quod persona composita sit.

XII. Sed forte argues: Bene sequitur: Filius Dei est homo, sed ille homo est compositus ex duabus naturis; ergo etiam Filius Dei est com-

positus. Respondetur, negando consequentiam; est enim virtualis appellatio variata in illo termino compositum; et ideo consequentia nulla est.

XIII. Tertia conclusio: Hæc propositio: Christus est humanitas, et divinitas simul sumptæ, non est propria, neque vera. De hac propositione late tractat Suarez disp. xxxv, sect. II, ubi postquam dixit, quod si accipiatur divisiva est falsa (in quo verum affirmat, sic enim damnata est in Concilio Constantiensi sess. XII et XV, inter errores Wiclephi) ultimo dicit, quod si subjectum huius propositionis sumatur pro persona composita ex duabus naturis, non est falsa. Contra hoc diximus in nostra conclusione semper esse falsam, et probatur, nam etiam si subjectum sumatur pro persona composita, ita ut ex parte subjecti importetur ipsa natura humana, adhuc falsum erit dicere: Christus est humanitas, sicut est falsum dicere: Hic homo est humanitas, aut: Petrus est humanitas, quia humanitas est res realiter distincta a supposito, et ultra hoc est pars, atque adeo nequit verificari de toto.

SOLVUNTUR ARGUMENTA.

XIV. Ad primum in principio respondetur, quod illi sancti patres ibi sumunt nomina abstracta pro concretis, nam etiam aliquando concreta pro abstractis accipiunt, ut patet in illis verbis citatis, Augustini et Ambrosii: « Tu ad liberandum suscepturus hominem, » id est, humanitatem; atque adeo, cum propositiones in sensu identico sint veræ, non admodum curant aliquando de rigore dialectico, bene tamen quando contra hæreticos est necessitas disputandi. Illa autem propositio: Divinitas est incarnata, non est

omnino constans ex tribus abstractis, nam illud nomen incarnata, concretum est, et includit Personam Verbi, quæ idem realiter est cum divinitate, et ideo propositio illa est vera in sensu identico, in quo sancti patres utuntur illa, ut docet S. Thomas infra quæst. xxxv, art. I ad primum, et ibidem magister Medina. In sensu autem formali, et in metaphysico rigore propositio non est vera, eo quod unio hypostatica non fuit facta in natura, sed in persona.

XV. Ad secundum respondetur negando antecedens, et ad probationem dico esse magnum discrimen inter compositionem entis physici naturalis, et compositionem repertam in Persona Christi Domini: nam in composito physico componentia habent se ut partes, quarum una est potentia, et altera est actus, et ideo ex conjunctione materiæ cum forma humana conflatur una humanitas, quæ in concreto prædicatur de Petro, et exinde verum est dicere, quod: Petrus est suæ partes simul sumptæ, et similiter quodlibet aliud compositum physicum. At divinitas, et humanitas respectu compositionis Personæ Christi non se habent ut partes (ut diximus supra quæst. II, art. IV) sed quælibet est ens actuale, et eatenus de Christo dicuntur, quatenus in concreto conveniunt ad componendam unam Personam Christi, quia utraque natura subsistit in illo, de quo etiam in concreto prædicatur. Humanitas autem in abstracto, nec etiam prædicatur de Petro (ut diximus in tertia conclusione) quia realiter distinguitur in illo natura, et subsistentia, et multo a fortiori nequit prædicari de Christo propter majorem distinctionem subsistentiæ divinæ a natura humana. Nec etiam erit vera si addatur humanitas, et divinitas simul sumptæ, quia particula illa si-

mul non dicit simultatem, qua illæ duæ naturæ in concreto, et ut subsistentes in una persona, componunt ipsam, sed dicit simultatem naturarum in abstracto inter se ipsas, et ideo propositio nec vera, nec propria esse potest.

XVI. Ad tertium respondetur ex his, quæ diximus post secundam conclusionem; hæc enim propositio: Homo est divinitas, concedenda est in sensu identico, eo quod ly homo ibi supponit pro Persona Filii Dei. Nec est eadem ratio de aliis abstractis, et ideo non sunt aliæ prædicationes admittendæ, verbi gratia, deitas est homo, etc.

XVII. Quod si argues: Bene sequitur per conversionem simplicem: Homo est deitas; ergo deitas est homo, respondetur negando consequentiam, quia regula conversionis simplicis intelligi debet, dummodo non committatur defectus diversæ applicationis significationis, aut interveniat diversa suppositio, et sic contingit in præsentibus, nam in hac propositione: Homo est deitas, supponit ly homo pro Filio Dei, de quo verificatur quod sit deitas, ut diximus. At in hac propositione: Deitas est homo, supponit ly deitas pro formali significato divinitatis, de qua verificari nequit quod sit homo, præcipue cum ly homo positus a parte prædicari stet pro formali significato humanitatis.

ARTICULUS VI.

Utrum hæc sit vera: Deum factus est homo?

I. Conclusio est affirmativa, et est expressa de fide, ut patet ex loco adducto a S. Thoma in argumento. Sed contra, et ad Romanos I dicitur de Filio Dei: *Qui factus est ei ex semine David secundum carnem, et*